

Vlaams
Parlement

vergadering **C12**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid

van 9 oktober 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de voortzetting van de projectsubsidies in het kader van intergemeentelijke samenwerkingen rond integratie van personen van buitenlandse herkomst – 2431 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de federale verplichting voor de gemeenten met betrekking tot de lokale integrale veiligheidscel (LIVC) en het overleg met de deelstaten over een samenwerkingsakkoord – 36 (2018-2019)	6
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de erkenning van het boeddhisme en de adviesvraag aan de gewesten – 42 (2018-2019)	9
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de controle op en de verdere evolutie van het elektronisch stemmen – 2436 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de bevindingen en de aanbevelingen van de thema-audit rond informatiebeveiliging van Audit Vlaanderen – 9 (2018-2019)	15
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het overleg met de vakbonden over een wijziging van de arbeidsvoorwaarden voor het statutair personeel – 2476 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het verloop van de werkzaamheden rond de aanpassing van het Vlaams personeelsstatuut (VPS) – 14 (2018-2019)	18

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de voortzetting van de projectsubsidies in het kader van intergemeentelijke samenwerkingen rond integratie van personen van buitenlandse herkomst – 2431 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Willy Segers

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Mijn vraag om uitleg gaat over een projectoproep die in 2015 werd gelanceerd. Dat had te maken met een intergemeentelijke samenwerking rond integratie van personen van buitenlandse herkomst. Daarvoor werden projectsubsidies toegekend. De projecten moeten inspelen op het onthaalbeleid aan de ene kant en aan de andere kant op het samenleven in diversiteit en het bieden van gelijke kansen.

De projectoproep bleek een erg goed initiatief te zijn en een heel aantal waardevolle projecten van samenwerkingsverbanden kregen een erkenning en een bijhorende subsidie. In de regio waar ik zelf actief ben, werd een initiatief genomen voor samenwerking van een aantal OCMW's – het moest intergemeentelijk zijn –, en met die cluster hebben we een project ingediend en bij besluit van 8 december 2015 is die subsidie dan ook toegekend.

Ik heb in de commissie al enkele keren de vraag gesteld naar de evolutie en appreciatie, en de mogelijke voortzetting. Minister, u hebt toen begrijpelijkerwijze gesteld dat er eerst nog wat meer ervaring mee moest worden opgedaan, dat we beter zicht moesten krijgen op hoe de projecten lopen, om daarover dan pas een beslissing te kunnen nemen.

Zoals de rest van Vlaanderen wordt ook de regio Midden-Kempen steeds diverser. In een aantal regio's in Vlaanderen heeft men meer ervaring met die materie, is men verder gevorderd in de interculturaliteit van de diensten en van het sociale leven. Daar kan zeker uit worden geleerd om in de regio's waar dat wat later gebeurt, lessen te trekken en ervaring op te doen, en met bepaalde projecten in te spelen op diversiteit en integratie.

Het is belangrijk om daarop te blijven inzetten, ook al ligt het aantal personen van de doelgroepen wat lager. Maar het is reëel en de uitdagingen zijn dan ook reëel. Er wordt gewerkt aan een grotere betrokkenheid via een project dat is gericht op scholen, op het meer diversiteitsgevoelig maken van de medewerkers van gemeentebesturen, op taalpunten waar mensen kunnen oefenen. Er gebeurt dus eigenlijk heel veel.

Na de stopzetting van de financiering van het lokaal integratiebeleid – ik had begrepen dat dat eerst was gepland voor eind november 2018, maar dat er ondertussen toch een verlenging is tot in het voorjaar van 2019 – is de zorg voor wat er gaat gebeuren na de afloop van die verlenging in april 2019.

Minister, wat is de stand van zaken van de opvolging en de evaluatie van de projecten? Welke zijn de algemene conclusies die u op dit moment kunt trekken? Deelt u mijn mening dat deze regionale en lokale projecten een meerwaarde betekenen voor het integratiebeleid? Zullen de projectsubsidies aan de lopende projecten die positief worden geëvalueerd, worden voortgezet? Ik begrijp dat in geval van negatieve evaluatie een voortzetting niet meteen aan de orde is. Zo neen, welke argumenten worden daarvoor gebruikt? Is het puur budgettair? Of zijn er ook andere argumenten? Wilt u de lokale besturen in de toekomst verder

blijven ondersteunen op het gebied van diversiteit en integratie, los van deze projectsubsidies? Zo ja, hoe zou dat kunnen gebeuren?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Kennes, als u me toestaat, zal ik uw eerste drie vragen samen beantwoorden. In 2015 werd er een subsidie van maximaal 150.000 euro toegekend aan zeven experimentele pilootprojecten met betrekking tot intergemeentelijke samenwerking op het vlak van integratie. Een overzicht en beschrijving van de projecten is terug te vinden op de webstek van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Om deze projecten te ondersteunen en de opgedane kennis te delen, werd ook een lerend netwerk opgezet, met, naast de projecten, deelname van het Agentschap Binnenlands Bestuur, het Agentschap Integratie en Inburgering en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG).

De periode waarvoor de subsidie werd toegekend, was inderdaad 1 december 2015 tot 30 november 2018. Ondertussen hebben alle projecten een aanvraag ingediend voor verlenging van de bestedingstermijn van de subsidie, dus zonder een meervraag. Ze hebben gewoon gevraagd of de termijn wat langer mocht zijn. Op deze vraag ben ik ingegaan omdat de projecten later dan gepland zijn opgestart, onder meer doordat de aanwerving van personeel meer tijd in beslag nam dan gepland.

Ik ben van mening dat intergemeentelijke samenwerking een meerwaarde kan betekenen voor het integratiebeleid. U weet dat ik intergemeentelijke samenwerking op zich altijd hoog in het vaandel draag, ook wat integratiebeleid betreft. Net daarom heb ik in 2015 die oproep gelanceerd.

Voor algemene conclusies is het echter nog te vroeg, omdat de projecten elk nog, na afloop, een inhoudelijk en financieel eindrapport moeten indienen, waarbij wordt nagegaan of de vooropgestelde doelstellingen en resultaten al dan niet werden bereikt. Ik heb wel een onderzoek besteld om na te gaan welke resultaten vandaag reeds werden behaald, maar dit loopt nog.

Zullen de projectsubsidies aan de lopende projecten worden voortgezet? Zo nee, op basis van welke argumenten niet? In de oproep in 2015 was duidelijk aangegeven dat het om een eenmalige subsidie ging. In het aanvraagformulier werd ook duidelijk de vraag gesteld naar duurzaamheid van het project en naar hoe het project zou worden opgenomen in de reguliere werking. Dat was een van de voorwaarden. Die zeven experimentele pilootprojecten in 2015 waren heel duidelijk op de hoogte dat het maar voor een bepaalde termijn was.

Voor de verankering hoeven we overigens niet alleen te kijken naar financiële middelen, collega Segers en collega Kennis. De subsidie bedraagt maximum 50.000 euro per jaar, verdeeld over de verschillende gemeenten. U weet dat er ten minste drie gemeenten moesten samenwerken. Het gaat per gemeente dus om een relatief klein bedrag.

De verankering en voorziening van de nodige middelen hiervoor zijn in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de samenwerkende gemeenten, die weliswaar een impuls van ons hebben gekregen, maar ook goed wisten dat het een aflopend verhaal was. Aangezien de projecttermijn verlengd wordt, hebben de gemeenten hier nu ook nog iets meer tijd voor.

Uiteraard wil ik hen hierbij wel blijven ondersteunen. Reeds in het najaar van 2017 gaf het Agentschap Binnenlands Bestuur in het lerend netwerk een toelichting over mogelijkheden tot opname in de meerjarenplanning en de BBC. Ik heb ook een onderzoek besteld om na te gaan welke resultaten de projecten vandaag reeds hebben behaald en welke lessen we daaruit kunnen trekken. Dit

moet de gemeenten helpen bij de verankering. Dat is ook wat ik daarnet op het einde van mijn antwoord op uw drie eerste vragen heb gezegd.

Of er ook nog andere initiatieven worden genomen om intergemeentelijke samenwerking rond lokale integratiebeleid te stimuleren, zullen we bekijken op basis van de resultaten van het onderzoek en de eindrapportages van de desbestreffende projecten.

Wat uw laatste vraag betreft, namelijk of ik de lokale besturen in de toekomst wil blijven ondersteunen op het gebied van diversiteit en integratie, wil ik benadrukken dat het absoluut een belangrijke doelstelling van mijn beleid is en blijft om de bestuurskracht van lokale besturen te versterken, wanneer ze een lokaal integratiebeleid voeren. Dat gebeurt bovendien op verschillende manieren. Ik geef een aantal voorbeelden:

Het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) heeft een uitgebreid ondersteunings- en begeleidingsaanbod op maat van de lokale besturen. Het agentschap werkt op dit vlak ook zeer nauw samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Recent verscheen ook de nieuwe Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor (LIIM), die op gemeentelijk niveau gegevens bundelt over de omvang en de maatschappelijke positie van vreemdelingen en personen van buitenlandse herkomst, om de lokale besturen zo met betrouwbare cijfergegevens te ondersteunen bij hun beleid.

Voor mij is het absoluut essentieel dat lokale besturen een integratiebeleid op maat kunnen voeren. U bent zelf actief in Kasterlee en weet ook wel dat geen enkele gemeente dezelfde is. Je móet dus een beleid op maat kunnen voeren. Door de inkanteling van de sectorale subsidies, zoals de lokale integratiesubsidies in het gemeentefonds, hebben we de lokale besturen meer autonomie en ook meer beleidsruimte gegeven om dwarsverbanden te leggen met andere thema's, zoals gelijke kansen, onderwijs, werk enzovoort.

Ik kan u ook nog meegeven dat ik begin 2019 ook een studiedag zal organiseren over de regierol van lokale besturen op vlak van integratie, armoedebestrijding en gelijke kansen. Het is duidelijk dat die drie thema's horizontaal zijn. We nemen daarin ook de bevindingen mee uit de onderzoeken die ik hierover heb laten uitvoeren.

Tot slot wil ik ook nog verwijzen naar de 22,5 miljoen euro die ik in het kader van de verhoogde instroom van vluchtelingen heb vrijgemaakt voor gemeenten, waaronder voor het project van het AgII met drie proeftuinen in de brede Vlaamse Rand; de projecten 'buurtstewards' in Antwerpen, Gent, Sint-Niklaas en Brussel; en de projecten 'actief en gedeeld burgerschap' in Antwerpen, Mechelen, Sint-Niklaas, Genk, Beringen en Leuven. Voor een volledig overzicht van alle initiatieven die ik in dit verband neem, verwijs ik naar mijn beleidsbrief. Daar komen we de komende weken ook nog wel toe.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Ik had gedacht dat u in het kader van de opvolging misschien toch al meer zicht zou hebben op de resultaten, maar ik begrijp dat het nog een tijd zal duren vooraleer we een eindevaluatie zullen kunnen maken. U hebt zelf aangegeven dat er destijds een termijnverlenging is gekomen om de middelen te besteden, omdat het niet evident was om tijdig mensen aan te werven en alles op te starten. Met het oog op mogelijke verlengingen van de projectsubsidies, leek het me in die zin wel relevant om de vraag nu te stellen. Die moet namelijk niet alleen gesteld worden in april, wanneer de subsidies al zijn stilgevallen en mensen ondertussen andere horizonten opgezocht hebben, want dan zouden gemeenten opnieuw met die kloof geconfronteerd worden.

Ik begrijp dat u het oorspronkelijke opzet heel sterk benadrukt, namelijk dat het gaat om een eenmalige stimulerende en innovatieve vorm van ondersteuning. Ik leid daaruit af dat we die subsidies niet gaan verlengen, maar dat we de lokale besturen op heel wat andere manieren zullen blijven ondersteunen. U hebt daar, denk ik, een aantal goede voorbeelden van gegeven.

Die studiedag zal ook heel relevant zijn, als daar informatie naar voren komt uit die zeven experimentele projecten, wat nu reeds gebeurt via de lerende netwerken. Dan zal de idee van de voortzetting en het gebruikmaken van de opgedane kennis en ervaring zeker gegarandeerd worden.

Gezien het succes van de projecten, merk ik echter dat er heel wat enthousiasme voor is ontstaan en er heel wat vrijwilligers bij betrokken zijn. Ik was zelf vorige zaterdag nog aanwezig in een van de praatpunten. De doelstelling van iets te lanceren in gebieden waar er tot nu toe minder rond diversiteit en samenwerking wordt gedaan, maakt dus heel wat los. Dat is positief en ik hoop dan ook dat er in de nieuwe legislatuur middelen gevonden zullen worden om de lokale besturen de verantwoordelijkheid te laten overnemen. Ik heb begrepen dat dat eigenlijk een van de opdrachten van de nieuwe besturen zal zijn.

Willy Segers (N-VA): Ik wil heel kort zeggen dat wij uiteraard uitkijken naar de resultaten van het onderzoek, niet enkel omtrent de middelen, maar ook rond het maatwerk en de expertise die daaruit naar voren komt. Ik denk dat dat bijzonder leerrijk kan zijn voor iedereen die daar in zijn gemeente gebruik van wil maken.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, ik kan u misschien toch nog een klein beetje geruststellen. U hebt inderdaad bevestigd dat in 2015 het heel duidelijk was voor de deelnemende pilootprojecten dat het eindig was. Maar wanneer uit het onderzoek en de evaluatie waarbij de zeven projecten ook nauw zullen worden betrokken, blijkt dat er absoluut een meerwaarde is – en ik twijfel daar niet aan – en dat er nog verder kan worden gewerkt, sluit ik niets uit.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Minister, dat is een hoopgevende bijkomende verklaring die geen garantie biedt, maar wel een opening, en die ik met veel genoegen heb genoteerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de federale verplichting voor de gemeenten met betrekking tot de lokale integrale veiligheidscel (LIVC) en het overleg met de deelstaten over een samenwerkingsakkoord – 36 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Willy Segers

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Dit is een materie die regelmatig aan bod is gekomen in de commissie over gewelddadige radicalisering, namelijk het belang van het lokale niveau en de spilfunctie van de lokale integrale veiligheidscel (LIVC) om een aantal zaken op te volgen, om casussenoverleg te organiseren, om in het

kader van het beroepsgeheim en het gedeelde beroepsgeheim informatie te kunnen uitwisselen in het kader van het multidisciplinair overlegorgaan. Dat is belangrijk voor preventie, repressie en nazorg. Ik vermeld ze allemaal omdat deze ketenaanpak vanuit mijn fractie altijd in de verf is gezet als een belangrijk model om met deze problematiek om te gaan.

Mijn concrete vraag is gebaseerd op wat in het Belgisch Staatsblad is verschenen, meer bepaald de wet van 30 juli 2018 tot oprichting van LIVC's inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. Hierdoor is de oprichting van een LIVC, in tegenstelling tot vroeger niet langer facultatief maar nu wel verplicht, op lokaal of bovenlokaal niveau. Dat is belangrijk, want in sommige gemeenten is de problematiek misschien minder acuut. Men kan dan bijvoorbeeld, zoals wij dat in onze politiezone doen, op het niveau van de politiezone een bovenlokale LIVC in het leven roepen.

De wet voorziet tevens in de samenstelling van de LIVC's en bepaalt daarbij ook een rol voor personeelsleden die onder de bevoegdheden van de deelstaten ressorteren. Scholen worden daarbij betrokken, lokale besturen, VDAB, justitiehuisen en andere instellingen.

Het is inderdaad zo dat de deelstaten en meer bepaald de vertegenwoordigers van de betrokken diensten een heel belangrijke rol spelen in de werking van de LIVC's, zowel wanneer het gaat over informatievergaring als wanneer het gaat over het aanbrengen van een aantal dossiers, het aanbrengen van verontvuldigende signalen en het positief opvolging geven aan dat casusoverleg.

– Mercedes Van Volcem treedt als voorzitter op.

Minister, u verklaarde al eerder in antwoord op mijn vragen daarover dat u voorstander bent van een samenwerkingsakkoord om de deelname van de actoren die onder de bevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten vallen, te regelen, dit in aanvulling op de federale wet die de basis vormt. Intussen is die wet in het Belgisch Staatsblad verschenen en het lijkt me dan ook het gepaste moment om u een aantal vragen voor te leggen.

Wat is de stand van zaken in verband met het samenwerkingsakkoord? Hoe verloopt het overleg tussen de federale overheid en de deelstaten inzake de verdere operationalisering en werking van de LIVC's? Hoe verloopt de communicatie van de Vlaamse overheid met de gemeenten en de betrokken actoren over de nieuwe wettelijke regeling en de gevolgen ervan?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, u weet dat niet op elk niveau en op elk gebied de samenwerking met de federale collega's optimaal verloopt, maar wat dit betreft, is dat wel het geval.

U weet dat de federale overheid hier de lead in heeft. De onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord zitten in een vergevorderd stadium. Dat een en ander toch wat tijd in beslag neemt, heeft te maken met het feit dat naast de federale overheid ook alle gewesten en gemeenschappen hierbij betrokken zijn. Zodra de ontwerpakte van het samenwerkingsakkoord gefinaliseerd is, moet deze vervolgens worden goedgekeurd door alle betrokken regeringen en parlementen. Ook moeten er in dat kader nog verschillende adviezen worden ingewonnen, onder andere van de Raad van State.

Ik hoop dat we het samenwerkingsakkoord in het voorjaar van 2019 kunnen indienen in het Vlaams Parlement. Op dat moment kan er ook verdere tekst en uitleg gegeven worden over de inhoud.

Voor een goed begrip: de verplichting voor gemeenten om een LIVC op te richten, al dan niet intergemeentelijk, is inmiddels wel een feit. U hebt zelf verwezen naar de publicatie van de wet in het Belgisch Staatsblad in september. Het betreft een federale wet en het is dan ook aan de federale overheid om toe te zien op de naleving ervan. Dat zijn de cijfers per 1 september. Intussen is het 9 oktober. Intussen zijn er in Vlaanderen nu al 245 gemeenten met LIVC's. Dat kunnen ook samenwerkingsverbanden zijn. Er kunnen dus meer dan 245 gemeenten bij betrokken zijn. In Wallonië zijn het er slechts 75.

Het samenwerkingsakkoord blijft nodig opdat diensten en voorzieningen van de gewesten en de gemeenschappen een duidelijk juridisch kader zouden hebben wanneer hun gevraagd wordt om deel te nemen aan een LIVC. U hebt zelf een aantal actoren opgenoemd. Er zijn welzijnsactoren, onderwijs enzovoort. Daarvoor is een samenwerkingsakkoord absoluut noodzakelijk.

Op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur is er een pagina waarop alle informatie over de LIVC's zeer overzichtelijk gebundeld is. Daarop vindt u onder andere een beknopte handleiding over de werking van een LIVC die door de federale overheid werd opgemaakt. Over die handleiding hebt u me al eerder ondervraagd in deze commissie. Die handleiding zal, indien nodig, geactualiseerd worden zodra het samenwerkingsakkoord rond is.

Wat u nog kunt vinden op de webstek van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) betreffende deze problematiek – want tegenwoordig kun je er heel veel op vinden – zijn de contactgegevens voor de gemeenten of socio-preventieve diensten en voorzieningen, wat natuurlijk ook zeer handig is.

Daarnaast worden er initiatieven genomen om de nieuwe lokale besturen te informeren over deze thematiek. De VVSG bereidt momenteel de pocket 'Hoe een lokale integrale veiligheidscel opbouwen' voor. Deze pocket biedt een kader voor lokale besturen om een lokale integrale veiligheidscel (LIVC) op te richten, bijvoorbeeld wat betreft de samenstelling, de finaliteit enzovoort, en is gebaseerd op de bestaande lokale praktijken van die gemeentebesturen die al langer een LIVC hadden.

De pocket is natuurlijk niet bindend, maar dient ter inspiratie van de lokale besturen. De pocket is uiteraard afgestemd op de handleiding die door de federale overheid werd opgemaakt en die dus op de webstek van het Agentschap Binnenlands Bestuur staat, maar in de pocket wordt een en ander verder geïllustreerd. Deze pocket zal worden gekoppeld aan een aantal informatiemomenten die we zullen organiseren voor de nieuwe mandatarissen. Die vorming zal nog dit najaar starten.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Minister, ik begrijp dat het samenwerkingsakkoord in een vergevorderd stadium zit. U hebt de procedurele nog te nemen stappen geschetst.

Ik heb een bijkomende vraag. Zijn er ook politieke knelpunten waarop u zicht hebt? U verwijst namelijk naar de veelheid aan gemeenschappen en gewesten die erbij betrokken zijn en die soms een andere politieke overtuiging hebben. Is het de procedurele gang van zaken die er vooral voor zal zorgen dat we dat pas in het voorjaar van 2019 zullen krijgen? Of zijn er nog andere redenen?

Dat er ondertussen in Vlaanderen veel zijn opgericht, wijst op wat we al wisten, namelijk dat de thematiek in Vlaanderen leeft, dat er een grote awareness is en dat de mensen daarin hun verantwoordelijkheid nemen. Dat is positief. Ik begrijp ook dat men voor de communicatie rekent op de VVSG-pocket. Ik wil mijn

vertrouwen daarin uitspreken. Er zijn heel veel goede pockets van de VVSG die op een overzichtelijke manier voor het doelpubliek de zaken aanpakken, vaak heel praktisch. Dat lijkt mij dus een goed instrument. Die informatiemomenten zullen zeker ook nodig zijn.

Voorzitter, ik ben op zich tevreden met het antwoord op deze vragen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Kennes, u hebt een bijkomende vraag gesteld, namelijk of het allemaal eigenlijk al dan niet vlot is verlopen. Zoals dat gaat in deze federale staat, waren er aanvankelijk toch wel wat problemen. Maar u weet ook dat wij altijd oplossingsgericht zijn en dat we gewoon hebben gezocht naar de grootste gemeenschappelijke deler en daarin ook geslaagd zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de erkenning van het boeddhisme en de adviesvraag aan de gewesten
– 42 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): De Boeddhistische Unie van België (BUB) heeft allang geleden, in 2006 – daar zijn dus al wat legislaturen overheen gegaan – een aanvraag ingediend om het boeddhisme te laten erkennen. Ze hebben ervoor gekozen om de piste te volgen van de niet-confessionele levensbeschouwing. Zo is er op dit moment één erkend, na zes religieuze. De BUB krijgt al een hele tijd een subsidie van het minister van Justitie om de uitbouw van deze toekomstige erkende levensbeschouwing voor te bereiden.

Het gaat om een materie die beslist wordt op federaal niveau. We hebben in het verleden vaak gediscussieerd over de erkenning van lokale gemeenschappen, maar dat is dan altijd in het kader van reeds federaal erkende erediensten. Hier gaat het om de basiserkenning, namelijk deze die op het federale niveau moet gebeuren. Maar we weten maar al te goed dat die grote repercussies heeft voor de deelstaten. Het gaat dan onder meer over de erkenning van die lokale gemeenschappen, maar er is ook een impact op bijvoorbeeld het onderwijs, het officieel onderwijs, enzovoort. Er zijn op nogal wat vlakken zeer goede redenen om de deelstaten daar nauw bij te betrekken.

Er werd door de minister van Justitie inmiddels een wetsontwerp opgesteld. Het is niet het eerste wetsontwerp dat hierover circuleert. Maar er is er eentje dat door de huidige minister is opgesteld. En ik heb begrepen dat hij dat graag zou indienen in de Kamer. Het past ook deels in uitvoering van het federale regeerakkoord.

De BUB heeft ervoor gekozen om zich provinciaal te organiseren. Zo zijn ook een aantal erediensten – de islamitische en de orthodoxe – georganiseerd. De minister heeft de provincies dan ook de vraag gesteld hoe zij daarnaar kijken.

In 2016 vond reeds een ontmoeting plaats tussen de BUB en de federale administratie om die administratieve structuur op punt te stellen. De erkenning van het boeddhisme is al een paar keer op de agenda gekomen van de

intergewestelijke overlegcommissie erediensten, die zelf destijds in het kader van het samenwerkingsakkoord werd opgericht.

Wat is de impact voor het onderwijs? Wat zijn de financiële gevolgen voor onder andere de provincies? Minister, ik heb u daarover al eens eerder vragen gesteld. U zei toen dat het nog wat vroeg was om daarover antwoorden te geven, dat u daar nog niet veel over kon zeggen en dat het heel moeilijk was om dat in te schatten.

Maar omdat er nu toch op federaal niveau verdere stappen gezet zijn en er advies is gevraagd aan de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap, lijkt het mij op dit moment de juiste timing om u de volgende vier vragen voor te leggen, minister.

Minister, ik heb begrepen dat u dat advies hebt gevraagd aan de provincies. Welke adviezen hebt u ondertussen ontvangen? Ik heb er weet van dat Antwerpen er eentje heeft geformuleerd, maar hebben ook de andere provincies hun adviezen ondertussen ingeleverd? Wat is anders de termijn waarbinnen de adviezen bij u binnen moeten zijn? Is het voorontwerp binnen de Vlaamse overheidsdiensten besproken? Is daarover bij andere Vlaamse departementen, zoals Onderwijs, een advies gevraagd? Ik ga er immers vanuit dat de minister van Binnenlands Bestuur coördinerend minister is als het gaat om die adviesvraag, en dat er mogelijk met andere Vlaamse departementen hierover overleg is geweest, dus niet alleen een vraag aan de provincies, maar mogelijk ook aan de andere Vlaamse collega's en departementen.

Zijn er op het niveau van de Vlaamse overheid knelpunten om aan de federale overheid een positief advies over de mogelijke erkenning te kunnen geven? Mijn partij heeft zich daarover uitgesproken: wij staan gunstig tegenover die erkenning. Er worden federaal een aantal criteria gehanteerd: voldoende mensen moeten die levensbeschouwing aanhangen, er moet een zekere geschiedenis zijn van inplanting in het koninkrijk, er moet een structuur en zo worden uitgetekend. Ik meen dat het boeddhisme daaraan voldoet, en dus denk ik dat het gepast zou zijn om tot die erkenning over te gaan. Ik weet echter dat er nogal wat terughoudendheid is her en der, van heel diverse aard.

Beschikt u op dit moment over de nodige informatie om reeds een inschatting te kunnen maken van de financiële impact van een erkenning van het boeddhisme als niet-confessionele levensbeschouwing, zowel op de Vlaamse als op de provinciale uitgaven? U hebt me destijds geantwoord dat nog niet te kunnen. Mogelijk is dat toen een trigger geweest om toch een inspanning te doen om daar meer zicht op te krijgen, aangezien het wel eens actueel zou kunnen worden als Federale Regering u een advies zou vragen. Ik acht het dus niet uitgesloten dat er vandaag wel meer informatie over beschikbaar is en dat u nu met bepaalde ramingen voor de pinnen zou kunnen komen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, mijn antwoord zal redelijk kort zijn. Waarom? U hebt het zelf ook aangegeven. Omdat de erkenning van de erediensten op zich een bevoegdheid is federaal minister van Justitie Geens. Het klopt dat collega Geens mij voor het zomerreces een ontwerp van voorontwerp van wet en bijhorende memorie van toelichting heeft doorgestuurd met betrekking tot de erkenning van het boeddhisme, met de vraag daarover advies te verlenen. De voorbereidingen om dat advies te kunnen geven, lopen.

De provincies zijn ondertussen bevraagd. Ik kan u meegeven dat enkele provincies een ongunstig advies hebben gegeven, namelijk de provincies Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen. De provincie West-Vlaanderen plaatste

kritische opmerkingen en de provincie Limburg stelde geen advies te kunnen geven wegens de vele vragen en onduidelijkheden. De bezwaren die de provincies hebben, zijn vooral van technisch-financiële aard. Enkel de provincie Oost-Vlaanderen formuleerde meer fundamentele bedenkingen.

De bezwaren zijn als volgt samen te vatten: veel legistische bemerkingen, het ontbreken van een administratief toezicht op de boeddhistische instellingen door het provinciebestuur, ook vragen omtrent de samenstelling van de bestuursorganen, en veel vragen omtrent de financiële tegemoetkoming die van de provincies wordt verwacht. Dat is eigenlijk uw laatste vraag, maar ik kan natuurlijk nog niet antwoorden wat de eventuele impact zou zijn, omdat we nog niet weten over hoeveel zaken – ik kan het niet echt 'instellingen' noemen – het concreet zal gaan.

Ik heb het uiteraard ook voorgelegd aan mijn collega van Onderwijs. Daar heb ik nog geen advies van gekregen.

Ik zal alle adviezen bundelen. Ik heb van de provincies een samenvatting kunnen voorleggen. Ik wacht nog op het advies van collega Crevits, en dan zal ik alle adviesvragen gewoon doorgeven aan collega Geens, die dan uiteindelijk een beslissing zal moeten nemen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Dank u. Ik begrijp dat de vijf provincies ondertussen een advies hebben geformuleerd, en dat dat vooral eigenlijk kritische of negatieve adviezen zijn. Ik zou denken dat een aantal zaken, zoals hoe die bestuursorganen moeten worden samengesteld en dat soort vragen, wel kunnen worden opgehelderd. Ik neem aan dat, als er daar vragen over zijn, er voldoende deskundigen zijn om naar oplossingen te zoeken.

Ik begrijp dus dat u nog wacht op het advies van de minister van Onderwijs, die ook een belangrijke speler is in dezen, want in die sector zal dat ook wel zijn repercussies hebben. Werden er nog andere departementen of collega's van u bevraagd, of is dat enkel naar Onderwijs gegaan?

Ik begrijp dat u zegt dat u vooral postbus zult spelen, dat u de adviezen die u ontving, aan de federale minister zult overmaken, maar ik zou het toch ook niet slecht vinden, mocht men zelf daarover een coördinerend advies geven of een standpunt innemen. Het is natuurlijk mogelijk voor u om u te beperken tot doorgeefluik, maar in Vlaanderen heeft minister-president Bourgeois dat destijds mee op gang getrokken en de interreligieuze dialoog mee gelanceerd.

Er zijn heel wat initiatieven op Vlaams niveau om de diversiteit, waarvan levensbeschouwing een van de aspecten is, te bevorderen, om dat een plaats te geven in onze samenleving. Ik denk dus dat het niet verkeerd zou zijn als ook de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur daar zelf ook wat proactiever of meer inhoudsgericht een advies over zou formuleren. Dat is mijn idee daarover.

Ik vat even de bijkomende vragen samen. Is er nog aan anderen een advies gevraagd? Zult u zich, in plaats van alleen maar alles te bundelen en door te sturen naar minister Geens, zelf toch ook niet wagen aan een advies?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik wil misschien nog een zaak verduidelijken, mijnheer Kennes. Niet alle provincies hebben advies gegeven. De provincie Limburg heeft gesteld dat ze geen advies konden geven vanwege de vele vragen en onduidelijkheden. Maar de provincies hebben wel alle vijf geantwoord. Ik heb

deze vraag ook aan alle collega's van de Vlaamse Regering overgemaakt. Ik heb specifiek de bevoegdheid Onderwijs genoemd, maar natuurlijk heb ik het ook aan andere collega's overgemaakt. Ik denk in eerste instantie aan minister Vandeurzen als het over bepaalde aalmoezeniers gaat. Het kan zijn dat de anderen ook nog advies zullen geven, maar ik wacht vooral op het advies van de minister van Onderwijs. Dat is het belangrijkste in deze kwestie en dan zal ik dit meteen overmaken aan minister Geens om dit verder af te handelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de controle op en de verdere evolutie van het elektronisch stemmen – 2436 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, in 145 Vlaamse gemeenten gaan de mensen straks nog met potlood en papier stemmen – bovendien met een rood potlood. Soms twijfel ik zelf nog omdat je in de stemtraditie de zaken graag nog vastpakt. Met potlood en papier heb je dan ook letterlijk nog 'pak op je stem'. Maar anderzijds is het wel duidelijk dat de toekomst digitaal is. Dat heeft het voordeel dat je snel en eenvoudig kunt werken. Ik hoor dat het op vele plaatsen niet makkelijk is om over voldoende mensen te beschikken om de zware werklast rond te krijgen die je hebt bij potlood en papier.

Dat stemt natuurlijk tot nadenken. Dit blijft een weke factor. Nederland gaat terug naar het papier, en ook Wallonië gaat terug naar het potlood. Er blijkt dus toch nog altijd iets loos te zijn in de systematiek. Wat we horen, is dat er nog altijd gaten in de stemkaas blijven. Zowel als het over correctheid gaat – alle stemmen moeten altijd juist worden geplaatst in de verwerking – als over beveiliging – omdat we alsmaar meer geluiden over hacking horen. Dit zou tot moeilijke situaties kunnen leiden. Ik vraag me soms ook af of de knowhow niet nog te veel in privéhanden is om vanuit de overheid voldoende tegengewicht te kunnen geven.

Daarom mijn vragen: welke maatregelen neemt u om de veiligheid en de correctheid van de elektronische stemprocedures te garanderen? Welke controles zullen op die correctheid worden uitgevoerd? Hebt u initiatieven genomen om steden en gemeenten die nog met potlood en papier stemmen, een duwtje in de rug te geven om toch over te stappen? Overweegt u in de toekomst daarvoor nog bijkomende financiële steun? Ten slotte: als we mee evolueren, kan ik me voorstellen dat we op een bepaald moment van thuis uit met de smartphone zouden kunnen stemmen. Wordt in die zin een voortschrijdend inzicht voorbereid vanuit de omstandigheden en werkzaamheden die nu op het terrein plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Doomst, voor ik uw vragen beantwoord, wil ik toch wel even meegeven – en ik zeg niet dat u dat doet – dat ik heel het sfeertje overdreven vind dat onder andere op Twitter over de veiligheid van elektronisch stemmen wordt gecreëerd, en dat de Russen ons zullen aanvallen of dat Trump misschien aan het kijken is over wat hij zondag kan doen. (*Opmerkingen van Michel Doomst*)

Dat is een ander debat. We stemmen in Vlaanderen toch al een aantal decennia digitaal. Ik sluit nooit uit dat er problemen kunnen zijn, maar ik vind dat sfeertje vooral op sociale media toch een klein beetje overdreven.

Wat uw eerste vraag betreft: ik wil daarbij meteen inspelen over wat we een halfuur geleden op Twitter mochten lezen. Om te starten is het belangrijk om nogmaals te beklemtonen dat in het huidige digitaal stelsysteem de veiligheid en de integriteit van de verkiezingen centraal staan. Dat staat buiten kijf. Als antwoord op een actuele vraag van u, mijnheer Doomst, heb ik dat ook al eens gezegd. Zo bevat het systeem een aantal belangrijke waarborgen: de stemcomputers zijn niet verbonden met het internet of enig ander netwerk. Zij werken geïsoleerd. Dit is een belangrijke maatregel omdat het risico op beïnvloeding van buitenaf hiermee uiteraard erg sterk wordt gereduceerd. Daarnaast bevatten noch de stemcomputers, noch de laptop van de voorzitter een 'niet-vluchtig opslagmedium', dus een harde schijf. Dat betekent dat deze toestellen geen software of besturingssysteem bevatten voordat ze worden opgestart op de dag van de verkiezingen. De software, die wordt aangeleverd op een door het Agentschap Binnenlands Beleid (ABB) aangemaakte USB-stick, kan dus niet zomaar worden gemanipuleerd. Ik zal u zo meteen nog iets zeggen over die USB-stick.

Ten slotte is het belangrijk om te vermelden dat de stemcomputers de gemaakte stemkeuzes telkens op een papieren stembiljet afdrukken. Dat gebeurt zowel in een leesbare tekst als in de vorm van een QR-code. De kiezer heeft dus zelf steeds controle op de juistheid van zijn of haar uitgebrachte stem. Alle papierstroken worden verzameld in de stembus. Zo bestaat er een controleerbare component die toelaat om bij elke mogelijke twijfel achteraf de stemmen van een bepaald bureau integraal te controleren. Het veiligheidsniveau van de stemcomputers lag reeds bijzonder hoog, maar werd tijdens deze bestuursperiode, om mee te evolueren met de internationale normen, nog opgetrokken naar een hoger niveau, bijvoorbeeld op het vlak van encryptering.

Ten slotte wil ik er nog op wijzen dat het digitaal stelsysteem en elke wijziging die eraan wordt aangebracht, moet worden gecertificeerd door een erkend extern controleorgaan. Ook het college van deskundigen, aangesteld door het Vlaams Parlement, houdt toezicht op alle digitale aspecten van de verkiezingsorganisatie en waakt over de integriteit van de stelsystemen.

Wat de USB-stick betreft: ik werd ongeveer een half uur geleden gebeld door Belga omdat er op Twitter allerlei berichten verschenen. 'Gaat dit wel goed komen, Homans?' Waarover ging het concreet? Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft vorige week een communicatie gedaan naar de voorzitters van de stembureaus waarin werd opgeroepen om de USB-sticks die op de verkiezingsdag worden gebruikt, niet te formatteren, anders zouden de stemresultaten kunnen worden gewist. Deze instructies zijn intussen van de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur gehaald. Ze waren gewoon veiligheidshalve meegedeeld. Ze zijn nu absoluut achterhaald. Men leefde in de veronderstelling dat die boodschap zou verschijnen bij het testen van de USB-stick, maar dit bleek niet het geval te zijn.

Men heeft ze dus veiligheidshalve vorige week verstuurd, maar nu blijkt het niet nodig te zijn. Op Twitter en op de sociale media maakt men er nu een heel gedoe van: 'Is het nog wel veilig?' Ik denk dat je beter veiligheidshalve die boodschap kunt meegeven. Als nadien blijkt dat het effectief niet nodig was, des te beter dan. De boodschap is dus intussen weggehaald van de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Heb ik initiatieven genomen om steden en gemeenten die nog met potlood en papier stemmen, ertoe aan te moedigen om toch die investering te doen? Zoals reeds aangegeven in mijn beleidsnota in het begin van deze legislatuur, werden

vanuit Vlaanderen geen grootschalige initiatieven opgezet voor het uitbreiden van het digitaal stemmen. Mijn administratie heeft de lokale besturen er wel over geïnformeerd dat ze de apparatuur met eigen middelen konden aankopen. Dat is wel gebeurd. Tien gemeenten hebben dat ook effectief gedaan. Wat de toekomst betreft, moet rekening worden gehouden met het feit dat in de huidige stand van de betreffende overeenkomsten deze computers kunnen worden gebruikt tot 2027. Omdat er dan een aantal verkiezingen achter de rug zullen zijn, lijkt het momenteel minder rendabel om hiervoor nog in financiële stimuli te voorzien.

In welke mate worden de allernieuwste technologische evoluties door mij en mijn diensten opgevolgd? Mijn diensten volgen uiteraard de evoluties in het buitenland op. Het is echter zo dat in het buitenland tot op heden weinig gebruik wordt gemaakt van het stemmen via internet of via een app op je smartphone. Een belangrijk probleem is dat het onmogelijk lijkt om het absolute geheim van de stemverrichtingen bij stemmen op afstand te kunnen garanderen. Bijvoorbeeld stemmen van thuis uit via een app, houdt een aantal risico's in zoals stemmen onder dwang, stemmen onder druk, stemmen in groep. In een woonzorgcentrum, een jeugdvereniging, in één gezin kan men zeggen: 'Geef je app maar aan mij, ik zal wel stemmen.' Ik denk dat het om die reden goed is om voor voorzichtigheid te pleiten. De huidige aanpak, waarbij iedereen zijn stem individueel kan uitbrengen in een stemhokje, is het enige systeem dat een goede garantie biedt inzake het persoonlijke stemgeheim. Ben ik voor moderne technologieën en evoluties? Ja, maar vanop afstand stemmen en eventueel met een smartphone, is geen garantie voor het persoonlijk stemgeheim en dat wil ik absoluut vermijden.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor de vertrouwenwekkende toelichting. Het blijft natuurlijk merkwaardig dat men in Nederland en Wallonië toch gereserveerd blijft. Hebt u enig idee van de reden waarom men daar toch terugkeert tot potlood en papier? Is dit achterhaald? Heeft het onvoldoende basis? Dit blijft mij toch intrigeren.

Om diegenen die de stap niet durven te zetten, toch te overtuigen, vraag ik me af of het niet te overwegen is om toch een soort van ondersteuning, een soort van bonus te geven? Ik heb de indruk dat toch nog wel wat geldelijke tegemoetkoming nuttig zou kunnen zijn om ook die 145 nog over de streep te trekken.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, minister, ik was eigenlijk niet van plan om iets te zeggen, maar u hebt daarnet in uw antwoord iets gezegd over stemmen onder dwang. Dat deed me denken aan de berichten die toch ook nu weer naar boven komen over volmachten en over het ronselen van volmachten in rusthuizen. Zelfs de directeur van Zorgnet heeft er officieel op gereageerd.

Ik heb daarom bij de opmaak van het decreet Lokaal Bestuur een amendement ingediend. Het Agentschap Binnenlands Bestuur is bij de evaluatie van de parlementsverkiezingen van 2012 in zijn rapport tot de vaststelling gekomen dat het ronselen van volmachten een van de meest gehoorde klachten was. Daarom had het Agentschap Binnenlands Bestuur een aanbeveling gedaan die ik als amendement heb ingediend, dat jammer genoeg niet is aangenomen. Die aanbeveling, voor zover ik mij herinner, ging erom mensen met een ziektebriefje te ontheffen van de stemplicht in plaats van ze een volmacht te laten geven. Het was een aanbeveling onder leiding van Guido Decoster. Ik vond het een nuttige aanbeveling over een in elk geval veelgehoorde klacht. Nu komen die klachten weer naar boven.

Zou u niet tegen de volgende verkiezing willen overwegen om dat toch op te nemen zodat de klacht met betrekking tot het ronselen van volmachten uit de

wereld kan worden geholpen? Ik overval u een beetje en misschien kunt u daar nu niet op antwoorden. Ik wijk ook een beetje uit, maar het stemmen onder dwang deed mij denken aan dit thema.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, het is onze betrachting -- en ik denk ook die van u -- om zoveel mogelijk zieke mensen te betrekken bij het stemmen, om het hen zoveel mogelijk mogelijk te maken dat ze kunnen stemmen. Mensen die echt ziek zijn en geen volmacht willen geven, kunnen dat nog altijd melden aan de vrederechter waardoor ze worden vrijgesteld van hun stemverplichting. Ze worden dan niet vervolgd omdat ze ziek zijn.

Ik heb de lokale besturen via het agentschap de instructie gegeven om zoveel mogelijk stembokjes in woonzorgcentra en rusthuizen te plaatsen. Ik wil hier ook wijzen op de verantwoordelijkheid van politieke partijen die dit doen. De overheid kan niet alles regelen. Het zijn mandatarissen van politieke partijen, van welke kleur dan ook, die gaan ronselen in rusthuizen en dergelijke. Ik viseer niemand, want we horen het bij alle partijen. Je kunt onmogelijk aan de overheid vragen om regels op te leggen, maar tegelijkertijd, omdat de bomma er zit, aan Jeanneke, Marieke en Julia eventjes een volmacht vragen. Iedereen die aan politiek doet, op lokaal, Vlaams of hoger niveau, heeft een verantwoordelijkheid in dezen. De lokale besturen hebben wel duidelijk de instructie gekregen om zoveel mogelijk stembokjes te plaatsen in woonzorgcentra. Ik weet dat heel veel lokale besturen dat nauwgezet opvolgen. Ik heb dat trouwens ook al eens geantwoord op een vraag van de heer Kennes over de mobiele bus in Nederland.

Mijnheer Doomst, waarom Nederland? Dat is een heel ander systeem. Wat betreft Wallonië kan ik alleen maar gissen. Ik weet wel dat de pc's op een gegeven moment vervangen moesten worden. Dat was bij ons ook het geval. Dat heeft ons 34 miljoen euro gekost. Wij hebben dat geld op tafel gelegd. Misschien was dat de reden. Als u de echte reden wilt weten, moet u dat eigenlijk aan hen vragen. Het zou eventueel een financiële reden kunnen zijn. 34 miljoen euro is niet niets, maar wij zijn een investeringsregering hé, mijnheer Doomst.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de bevindingen en de aanbevelingen van de thema-audit rond informatiebeveiliging van Audit Vlaanderen – 9 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, dit is ook zo'n item waar men lokaal enorm mee bezig is.

Op 18 september publiceerde Audit Vlaanderen de resultaten van een bevraging bij 28 besturen. Dat is nog niet veel, maar wel redelijk representatief. Er werd gekeken in hoeverre de informatie voldoende veilig was afgedekt.

De vaststellingen zijn toch niet onbelangrijk. De lokale besturen vullen de rol en de verantwoordelijkheid op het gebied van informatiebeveiliging onvoldoende correct en concreet in. De technische beveiliging van de IT-omgeving is ontoereikend. Het beheer van de toegangs- en gebruiksrechten verloopt niet optimaal.

Verder blijken lokale besturen vaak onvoldoende gewapend om snel en gepast te reageren op incidenten. Het is ook merkwaardig dat in 24 van de 28 gevallen ingehuurd ethische hackers controle konden krijgen over de volledige IT-omgeving.

Audit Vlaanderen stelt een aantal remedies voor. Er is nog wat werk aan het in overeenstemming brengen van IT met de behoeften en de doelstellingen van de organisatie. Andere remedies zijn het eenduidig vastleggen van de taakverdeling voor het IT-beheer tussen lokaal bestuur en leveranciers, het vertalen van de relevante regelgeving naar oplossingen met duidelijke voorwaarden, instructies en garanties.

In welke mate worden lokale besturen voldoende bewust gemaakt van mogelijke veiligheidsrisico's? Bent u van plan om nog aan bijkomende sensibilisering en bewustmaking te doen? De uitdagingen blijken groot en complex te zijn voor een doorsnee lokaal bestuur. Hebt u er hen al op gewezen dat het beter zou zijn dit op een grotere schaal aan te pakken? Zal de Vlaamse overheid bijkomende expertise ter beschikking stellen om op dat vlak vooruitgang te boeken?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: De thema-audit toont aan dat er tekortkomingen zijn op het vlak van informatiebeveiliging bij de lokale besturen. Dat gaat over meerdere zaken die systematisch werden bekeken door Audit Vlaanderen, namelijk de beveiliging van het netwerk, het wachtwoordenbeleid, het toegangsbeheer, en onvoldoende bescherming van fysieke documenten. Hoewel de audit toont dat er goede praktijken zijn, is er inderdaad nog wel een beetje werk aan de winkel.

U vraagt mij oplossingen en ik vind dat niet erg. U weet dat ik enerzijds een zeer grote pleitbezorger ben van zoveel mogelijk autonomie voor de lokale besturen, die ze dan af en toe ook moeten opnemen en dat doen ze dan meestal wel. Ik ben anderzijds best bereid om ook nog oplossingen aan te reiken. Die staan ook zeer duidelijk in de audit opgesomd. Er is in de eerste plaats actie en meer zelfbewustzijn omtrent deze problematiek nodig bij de lokale besturen. Dat staat letterlijk in de audit.

Dat is de kernboodschap van de audit. Het is belangrijk dat de lokale besturen structureler inzetten op een informatieveiligheidsbeleid en op de uitvoering van dat beleid met duidelijk afgebakende rollen en verantwoordelijkheden. Dat is essentieel om dit op een degelijke wijze te kunnen aanpakken. Er moeten ook voldoende middelen zijn. Daarmee bedoel ik tijd, geld en capaciteit. Het gaat niet enkel om financiële middelen, maar ook om tijd en capaciteit. Er moet ook absoluut meer sensibilisering komen. Nu is dit te weinig uitgebouwd.

De audit toont ook zeer duidelijk aan dat er niet altijd nood is aan grote, nieuwe investeringen om deze zaken te kunnen oplossen. Tijdige updates van systemen, de invoering van een wachtwoordenbeleid en een effectievere recuperatie van sleutels, bijvoorbeeld, kunnen al veel betekenen. Een lokaal bestuur moet op die domeinen zelfstandig orde op zaken kunnen stellen. Het is niet allemaal heel complex.

De audit wijst ook op de nood van een samenwerking tussen lokale besturen om de kennisdeling te bevorderen en om goede praktijken met elkaar uit te wisselen tussen lokale besturen en de andere overheden, waaronder natuurlijk de Vlaamse en federale instanties.

Ik deel absoluut de bevindingen van Audit Vlaanderen. De lokale besturen zijn immers onze partners in de organiseren en het aanbieden van onze diensten. Ze fungeren vaak als eerstelijnsloket voor de burgers. Als Vlaamse overheid hebben we er alle belang bij dat ze over een veilig en stabiel informatiesysteem beschikken.

Ik neem op dit vlak ook mijn verantwoordelijkheid. Tijdens deze legislatuur hebben we door middel van subsidies aan de VVSG en aan de Vlaamse ICT Organisatie (V-ICT-OR) ingezet op de versterking van de informatieveiligheid in honderden gemeenten. Dit is onder meer gebeurd door middel van individuele begeleidingstrajecten, informatieveiligheidstools en de versterking van de lokale kennisdelingsnetwerken. We delen continu onze tools en expertise met de lokale besturen en hun vertegenwoordigers. In het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid en in de werkgroep Informatieveiligheid van de VVSG overleggen we systematisch met de lokale besturen over dit thema. We hebben de VVSG recent sjablonen aangereikt om de Algemene Verordening Gegevensbescherming te kunnen uitvoeren. De VVSG kan ook gebruik maken van een door mijn administratie gratis aangeboden online tool om het intern bewustzijn over informatiebeveiliging te verhogen. Ik kan hier medelen dat die tool ook wordt gebruikt.

De Vlaamse overheid geeft jaarlijks miljoenen uit aan veilige ICT-bouwstenen en platformen waar lokale besturen vaak gratis gebruik van kunnen maken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Kabel- en Leidinginformatieportaal (KLIP) en aan het platform MAXimale GegevensDeling tussen Administraties (MAGDA). U kent dat systeem. Ik heb deze legislatuur, bijvoorbeeld, meer dan 4 miljoen euro extra in MAGDA geïnvesteerd. Het gaat om het informaticasysteem waar onder meer de lage-emissiezone in Antwerpen op draait, om maar een voorbeeld te geven.

Ik heb dat geld tijdens de begrotingsgesprekken vrijgemaakt omdat ik van oordeel ben dat het MAGDA-platform ons kruispunt van digitale informatie is dat de lokale besturen op een zeer veilige wijze toegang tot allerhande gegevens biedt. Ik heb het nu concreet over MAGDA, maar er zijn nog andere voorbeelden. Meer gedetailleerde informatie over al deze zaken is te vinden in een aantal schriftelijke vragen en vragen om uitleg van onder meer de heer Segers en de heer Maertens.

Er is natuurlijk ruimte om nog actiever te communiceren over de oplossingen die wij aanbieden. Alles kan natuurlijk altijd beter, want anders zouden we hier niet zitten. De lokale besturen moeten ons aanbod echter ook zelf actief opzoeken en in staat zijn om onze oplossingen in hun organisatie te integreren. Ik geef toe dat dit niet altijd evident is. Soms is een grotere capaciteit op het niveau van het lokale bestuur nodig.

Mijnheer Doomst, dat kan door middel van samenwerking, zoals Audit Vlaanderen heeft voorgesteld, maar ook door middel van fusies. De samengevoegde lokale ICT-diensten zijn dan groter. Ik heb het dan niet over de fusie van Gooik met een of andere gemeente. Het is ook mogelijk diensten te fuseren en de gemeenten moeten dan niet ook fuseren. Hierdoor staan de ICT-diensten sterker om een aantal zaken aan te pakken.

Zal ik nog bijkomende acties ondernemen? Ja, dat is zeer duidelijk. Dat was eigenlijk al gepland, los van deze audit. Ik kan dit bewijzen. Op 10 oktober 2018 organiseert Informatie Vlaanderen in Oost-Vlaanderen een informatievergadering over informatieveiligheid voor de lokale besturen. Hetzelfde zal gebeuren op 16 oktober 2018 in West-Vlaanderen, op 18 oktober 2018 in Vlaams-Brabant, op 23 oktober 2018 in Limburg en last, but zeker niet least, op 25 oktober 2018 in de provincie Antwerpen.

We hebben al op deze audit geanticipeerd. De titel van die infodagen is: 'Naar een vlotte en veilige digitale gegevensdeling bij de lokale besturen'. Er zal onder meer worden ingegaan op de knelpunten van de audit. Audit Vlaanderen organiseert hierover ook workshops. Ik doe een oproep aan de lokale besturen om hier volop aan deel te nemen. Ik hoop dat alle aanwezigen die oproep onder hun collega's zullen verspreiden.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor het omstandig antwoord, waaruit een grote betrokkenheid bij het probleem blijkt. Ik ben heel blij dat dit de volgende weken tot terreincontacten zal leiden. Ik neem aan dat het Agentschap Binnenlands Bestuur dit enigszins zal monitoren.

Hoe ver staan we eigenlijk? Zitten we aan 50 procent of aan 60 procent? Kunt u hier een percentage op plakken? Hoe hebben we dit al ingevuld? Kunnen we daar een beeld van krijgen? Hoe sterk staan we al? Zitten we al over de helft?

Tot slot vind ik het een goed idee om met clusters te werken. Ik denk dat de individuele gemeenten dit niet moeten aanpakken en dat het absoluut nuttig is grensoverschrijdend te werken.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik wil nog kort opmerken dat een en ander niet wordt gemonitord door de administratie van de heer Windey, maar door Informatie Vlaanderen, een agentschap dat ook onder mijn bevoegdheid valt. Ik denk dat dergelijke audits van onschatbare waarde zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het overleg met de vakbonden over een wijziging van de arbeidsvoorwaarden voor het statutair personeel – 2476 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het verloop van de werkzaamheden rond de aanpassing van het Vlaams personeelsstatuut (VPS) – 14 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, een tijdje geleden ontstond er commotie over de beslissing van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018. Dat was een beslissing op uw voorstel betreffende een reeks aanpassingen voor statutaire ambtenaren in het kader van de harmonisering van het statuut van statutaire en contractuele ambtenaren.

Het gaat hier onder meer over de ziekteregeling, waarbij statutaire ambtenaren na dertig kalenderdagen volledig salaris, terugvallen op 65 procent van het salaris. Ik merk op dat een aantal uitzonderingen, zoals burn-out, niet opgenomen zijn in de lijst. Ook de ontslagmogelijkheden van statutaire ambtenaren worden uitgebreid. Tot nu toe kon ontslag na twee negatieve evaluaties binnen drie jaar, volgens de beslissing van de Vlaamse Regering kan dat nu na twee negatieve evaluaties gedurende de hele loopbaan. Hierover verklaarde u in een krant: 'we zien dat ambtenaren na een eerste negatieve evaluatie hun best doen, tot de periode van drie jaar voorbij is, en dan hervallen ze'.

Als gevolg van deze beslissing en misnoegdheid over een gebrek aan sociaal overleg, zo las ik in de kranten, staakten loodsen en nautisch personeel van verschillende havens en binnenvaart vanaf maandag 17 september en werd een algemene staking van Vlaamse ambtenaren op vrijdag 21 september in het

voorzicht gesteld. Na overleg met de overheidsvakbonden werd een compromis met u bereikt: vanaf 24 september komen verschillende werkgroep bijeen die tegenvoorstellen kunnen doen en is er meer tijd voor overleg dan de vooropgestelde toegestane dertig dagen. Daarna werden de acties stopgezet.

Hoe is het mogelijk dat degelijk overleg tussen u en de ambtenarenvakbonden er pas kwam na staking van de loodsen en aankondiging van een algemene staking op 21 september?

Waarom was er geen overleg, informeel, met aftastende gesprekken en dergelijke, tussen u en de ambtenarenbonden voor de beslissing van de Vlaamse Regering op 29 juni 2018? Dan hadden die staking en die commotie misschien kunnen worden voorkomen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): De voorbije weken werd, zoals collega Pira al schetste, in bepaalde diensten van de Vlaamse overheid het werk neergelegd. De meeste aandacht ging naar de actie van de loodsen. Dat is meestal zo: als zij een actie ondernemen, is de impact daarvan op de Vlaamse economie groot. Daarmee werd geprotesteerd tegen een aantal voorstellen tot aanpassing van het Vlaams personeelsstatuut (VPS). Het ging vooral om de voorstellen over het ziekteverlof, waarbij nog slechts 65 procent van het loon zou worden uitbetaald en over de versoepeling van de ontslagmogelijkheid bij negatieve evaluaties.

Die voorstellen tot aanpassing van het personeelsstatuut passen blijkbaar in de be- trachting om de arbeidsvoorwaarden van contractuele en statutaire personeelsleden binnen de Vlaamse overheidsdiensten meer te harmoniseren. Dit laatste is overigens een uitloei- sel van het regeerakkoord waarin door de meerderheidspartijen overeengekomen werd om, in overleg met de vakorganisaties, te werken aan een eenvormig statuut voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid. Op zich zijn we een voorstander van een eenvormig statuut voor de verschillende medewerkers.

Ten gevolge van die acties hebt u de vakbonden op uw kabinet ontvangen en werd beslist om te starten met wekelijkse besprekingen in werkgroepen. Dat dergelijke besprekingen worden opgestart, vindt onze fractie zeker een positief gegeven. De vraag kan natuurlijk worden gesteld of dit niet sneller had kunnen gebeuren, zonder de acties. Het is wel belangrijk dat het nu gebeurt.

Kunt u de exacte krachtlijnen van de hervormingen die u voor ogen hebt nader duiden?

Welke afspraken werden tijdens het overleg met de vakbonden van 18 september precies gemaakt?

Zijn er inmiddels reeds bijeenkomsten van de aangekondigde werkgroepen geweest? Welke elementen maakten het onderwerp van discussie uit binnen die werkgroepen? Welke aspecten van de voorgestelde aanpassingen aan het statuut zullen nog het voorwerp uitmaken van bespreking in die werkgroepen?

Binnen welke timing dienen deze werkgroepen hun werkzaamheden te finaliseren? Hebt u een bepaalde timing voor ogen om te komen tot een hervorming van het statuut?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Kennes, ik ga beginnen met te antwoorden op uw eerste vraag. Zo kan ik de exacte krachtlijnen van de hervorming kort duiden.

Zoals u weet, kondigt het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 de creatie van een eenvormig statuut voor de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid aan. In dit kader rationaliseerde de Vlaamse Regering eind vorig jaar bijvoorbeeld nog de verlofregelingen. Naar aanleiding van deze rationalisering van de verlofregelingen werden diverse verschillen tussen ambtenaren – vastbenoemde mensen dus – en contractuelen weggewerkt.

De Vlaamse Regering verleende ondertussen haar goedkeuring aan een ontwerpbesluit dat voor de contractuele personeelsleden de tweede pensioenpijler verankert in het VPS. Dat bestond niet voor de Vlaamse contractuele ambtenaren en is dus een goede zaak. Dat is iets waarvoor ik 22 miljoen euro extra aan middelen heb vrijgemaakt voor de jaren 2018 en 2019, het werkt dus met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018.

Het decreet waarmee het Vlaams Pensioenfonds wordt opgericht, wordt binnenkort, neem ik aan, besproken in deze commissie. Met het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het VPS inzake de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden wordt een volgende stap gezet in de creatie van een eenvormig statuut.

Ik vat kort samen, omdat jullie allebei in jullie vraagstelling al een aantal zaken aanhaalden. In eerste instantie is er de hervorming van de bestaande ziekteverlofregeling van de ambtenaren, waarmee ik de statutairen bedoel. Anders spreek je, volgens het officiële jargon, over 'contractuele personeelsleden'. De ambtenaren die meer dan dertig kalenderdagen ziek zijn, zullen inderdaad terugvallen op een salaris van 65 procent van hun loon in plaats van 100 procent van hun loon te behouden.

Ik wil nog meegeven dat een contractueel momenteel terugvalt op 60 procent, en geen 65 procent. Wat dat betreft, zijn de statutaire ambtenaren nog altijd beter af dan de contractuele. Ik heb ook in een aantal belangrijke uitzonderingen voorzien, die in dit debat altijd worden verzwegen – niet zozeer door jullie hier, maar wel door de vakbonden en dergelijke. Ik heb het bijvoorbeeld over uitzonderingen voor mensen die afwezig zijn als gevolg van een arbeidsongeval, mensen met een beroepsziekte of mensen met een ernstige ziekte als kanker, MS, ALS en dergelijke meer. Die blijven gewoon 100 procent uitbetaald worden.

Een tweede kernpunt van de hervorming is de hervorming van de bestaande statutaire ontslagregeling. Ik wil benadrukken, collega Pira, dat men na twee negatieve evaluaties ontslagen *kán* worden. Men wordt niet per definitie ontslagen. De leidend ambtenaar heeft de mogelijkheid om het te doen, maar moet het niet doen. Het woordje 'kan' is in dezen dus heel verschillend van het woordje 'moet'.

Ook wordt voor de statutaire ambtenaren de opzegtermijn afgestemd op de regeling die sinds het eenheidsstatuut geldt voor de contractuele personeelsleden. Naast de voormelde elementen die bijdragen tot de creatie van een eenvormig statuut, worden met het ontwerpbesluit tot wijziging van het VPS ook de mogelijkheden om contractueel in dienst te nemen, uitgebreid. Het blijft evenwel ook in de toekomst nog de algemene regel om een vacature statutair in te vullen. Maar de mogelijkheden om contractueel te werven, worden versoepeld.

Mevrouw Pira, u vroeg waarom er geen overleg was tussen mezelf en de ambtenarenbonden voor de beslissing van de Vlaamse Regering. De arbeidsvoorwaarden van de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid worden bepaald in het Vlaamse personeelsstatuut van 13 januari 2006 (VPS). Het VPS is een besluit van de Vlaamse Regering. Opdat de Vlaamse Regering zo'n besluit kan wijzigen, moet de functioneel bevoegde minister een formele procedure volgen. Dat is niet iets dat ik vandaag zo en morgen anders kan doen. Er is een

formele procedure. Het eerste deel van die procedure resulteert in een eerste principiële goedkeuring van het ontwerpbesluit tot wijziging van het VPS door de Vlaamse Regering. Bij die eerste principiële goedkeuring van het ontwerpbesluit op 29 juni 2018 machtigde de voltallige Vlaamse Regering mij als minister van Bestuurszaken om het ontwerpbesluit namens de Vlaamse Regering te agenderen op de vergadering van het Sectorcomité XVIII. Dat is nu eenmaal de formele procedure, collega's. Ik was dus absoluut niet bevoegd om al voor de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering over het ontwerpbesluit te onderhandelen met de vakorganisaties. Als ik dat toch had gedaan, dan zou ik mijn bevoegdheden als minister overschreden hebben, aangezien de procedure formeel is vastgelegd.

Onmiddellijk na de principiële goedkeuring op 29 juni hebben zowel ikzelf als mijn kabinet altijd de bereidheid getoond ten aanzien van de vakorganisaties om de onderhandelingen vervroegd op te starten – begin juni, midden juni, in de zomer, het maakte ons niet uit wanneer – en dus niet te wachten tot de eerstvolgende vergadering van het Sectorcomité XVIII, die gepland was op 24 september. Maar de vakbonden hebben dat niet gewild. Ikzelf, mijn medewerker en mijn kabinet hebben aangegeven dat wij beseften dat dit een belangrijk debat vroeg en dat het niet zo aangenaam was om te moeten wachten tot 24 september. Wij wilden de gesprekken vroeger opstarten. We hebben dat onder andere ook heel formeel aangegeven tijdens de werkgroep sectoraal akkoord op 4 juli 2018, maar daar was het antwoord van de vakorganisaties 'neen'. Ik geef dit even mee om uit te leggen dat wij wel degelijk bereid waren om de onderhandelingen vroeger op te starten, weliswaar na de formeel gevolgde procedure, die ik moest volgen wat het VPS betreft.

Welke afspraken werden tijdens het overleg met de vakbonden van 18 september precies gemaakt? Ik heb, zoals gezegd, altijd aangegeven dat mijn deur open stond – ook in de zomer, ook in augustus, was men altijd welkom. Naar aanleiding van de eerste syndicale acties heb ik die oproep nog eens herhaald en is er bereidheid geweest om inderdaad aan de tafel te gaan zitten. Het was een constructief overleg, dat plaatsvond op 18 september en dat resulteerde in een aantal afspraken. Het ontwerpbesluit tot wijziging van het VPS wordt in werkgroepen besproken. Het is mijn bedoeling om tijdens de vergaderingen van de werkgroep op inhoudelijke basis over het gehele wijzigingsbesluit te spreken met de vakorganisaties. Ik ben absoluut bereid om op basis van de gesprekken in de werkgroep na te gaan in welke mate een inhoudelijke aanpassing van het ontwerpbesluit mogelijk is. Want dat is natuurlijk de definitie van onderhandelingen: geven en nemen, maar langs beide kanten, en niet alleen langs één kant. De syndicale acties werden met onmiddellijke ingang opgeschort op 18 september. Daardoor ging de algemene staking van vrijdag 21 september ook niet door.

Ja, er zijn inmiddels al bijeenkomsten geweest van de aangekondigde werkgroepen. Op 18 september heb ik zelf gedurende lange tijd samengezeten met de vakbonden. Nog geen week later, op maandag 24 september, werd er een eerste werkgroep georganiseerd. Daar werd de vergaderkalender vastgelegd en werden ook de nodige werkafspraken gemaakt. Er werden in totaal acht vergaderingen van werkgroepen vastgelegd.

Sta me toe, collega's, om niet te vertellen wat er precies is gezegd in de werkgroepen die al hebben plaatsgevonden. Ik zou het potentieel op slagen van die onderhandelingen een beetje ondergraven als ik nu zou zeggen wat wij op tafel hebben gelegd en wat de vakorganisaties op tafel hebben gelegd. Ik zou dat graag overlaten aan de zeer serene manier waarop het nu gebeurt.

Er zijn acht werkgroepen gepland. Het is absoluut mijn bedoeling om in de uitvoering van het regeerakkoord de Vlaamse Regering het ontwerpbesluit nog

deze regeerperiode te laten goedkeuren. Maar, nogmaals, we zijn in constructieve onderhandelingen met de vakbonden. Ik hoop dat we daar samen uit komen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik heb twaalf jaar verantwoordelijkheid gedragen. Mij lijkt het toch niet onmogelijk of onwettelijk om vooraleer de Vlaamse Regering een principiële beslissing neemt over een dergelijke delicate materie, die dan onmiddellijk in de pers komt, op een informele manier met de verantwoordelijken van de vakorganisaties het terrein af te tasten, te zien wat mogelijk is, zodat het niet uit de lucht komt vallen. Daarom was mijn vraag of het niet mogelijk was om op voorhand, op een informele manier – u hebt gelijk, u bent gebonden aan een formele procedure – aan tafel te zitten zodat die beslissing niet uit de lucht komt vallen. Dat was de reden waarom ik de vraag stelde.

Ik begrijp ook dat u niets kunt zeggen van wat er in de werkgroepen gebeurt, maar naar aanleiding van de vraag die ik agendeerde, heeft iemand contact met mij opgenomen. Die persoon klaagde erover dat in de gesprekken over de ontslaghervorming de cijfers waarop men zich baseert, niet juist of onvolledig zijn. Als dat waar is, wil ik bij dezen een oproep doen om u te baseren op de juiste cijfers. Als dat niet waar is, dan weet ik dat ook graag van u.

Pas op, wij zijn ook voor de harmonisering, maar de speciale bescherming van statutaire ambtenaren is er niet voor niets. Die is bedoeld om te voorkomen dat er politieke inmenging zou kunnen optreden. Waar zijn in de huidige hervorming de sleutels ingebouwd om te beletten dat er zich politieke inmenging kan voordoen?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Ik heb begrepen dat de werkgroepen aan de slag zijn gegaan, dat het er acht zijn, dat de minister nu vooral aandringt op sereniteit om de onderhandelingen een goede kans op slagen te geven, wat ik ook begrijp, en dat haar timing deze regeerperiode is omdat ze in uitvoering van het regeerakkoord een aantal zaken wil realiseren. We zouden nog een aantal detailopmerkingen kunnen maken, maar ik denk dat het geheel goed moet worden bekeken. Men heeft bijvoorbeeld in de privésector ondertussen regelingen dat, wanneer mensen terugvallen op een bepaald percentage, men daar een extra verzekering voor heeft afgesloten. Er zijn ondertussen ook heel wat mensen die een tijd uitvallen en dan het werk willen hervatten na zes maanden. Dat is ook problematiek die gekend is en waarbij steeds meer mensen met medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale problemen, wanneer ze niet in staat zijn om na zes maanden de job weer voltijds uit te voeren, ontslagen kunnen worden. Het is belangrijk om ook in te zetten op trajecten om mensen maximaal aan het werk te kunnen blijven houden, ook wanneer ze door moeilijke periodes gaan. Dergelijke zaken komen in de werkgroepen zeker aan bod. Ik begrijp dat de minister eerder daar het debat zal willen voeren dan hier in het parlement. Er is heel wat materie om in die werkgroepen verder te bekijken. Ik hoop dat het verder op een constructieve manier kan gebeuren. Ik denk inderdaad dat met behoud van de sociale vrede er kan worden gewerkt aan een meer eengemaakt statuut voor al onze medewerkers, ambtenaren of contractuele personeelsleden.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, ik heb heel duidelijk proberen uit te leggen dat ik eerst een mandaat nodig heb van de Vlaamse Regering. U kunt wel zeggen dat ik op voorhand informeel met de vakorganisaties had moeten

samenkomen, maar als ik geen mandaat heb van de Vlaamse Regering waarover ik al dan niet informeel contact zou kunnen hebben met de vakbonden, dan gaat dat niet. Een procedure is nu eenmaal een procedure.

Naast mij zit mijn medewerker die elke werkgroep heel trouw heeft bijgewoond. Gisteren was er nog een. Hij zegt dat er niets over verkeerde cijfers is gezegd. Ik neem aan dat u per ongeluk verkeerd geïnformeerd bent.

Op 18 september hebben de vakbonden mijzelf ook gezegd dat statutaire werking garant staat voor minder politieke inmenging. Ik heb het antwoord gegeven aan de vakorganisaties dat ik, gelet op mijn bevoegdheden, met heel veel verschillende ambtenaren van verschillende politieke strekkingen moet samenwerken. Soms is die strekking nogal duidelijk omdat mensen van kabinetten naar een vastbenoemde plaats in de administratie zijn gegaan. Ik werk daar allemaal voortreffelijk mee samen. Ik heb heel veel verschillende ambtenaren van om het even welke politieke kleur. Ik heb daar absoluut geen problemen mee. Maar wat wel zo is, mevrouw Pira: een ambtenaar, of dat nu een statutair of een contractueel is, werkt voor de Vlaamse overheid en moet ten dienste staan van de Vlaamse overheid. Of u het nu eens bent met een bepaald regeerakkoord van een bepaalde coalitie of niet, het is de plicht van een ambtenaar om dat ook uit te voeren. Staan wij open voor debatten? Absoluut. Wij hebben al met heel veel ambtenaren op een positieve manier gediscussieerd, zeker bij de totstandkoming van een beleidsnota en dergelijke. Staan wij open voor verbeteringen? Ja. Maar het is nog altijd een ambtenaar die ten dienste staat van de bevolking, van de Vlaamse overheid en van de Vlaamse Regering, of de politieke kleur u nu aanstaat of niet.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Ik heb al verder nagedacht over de formele procedure enzovoort. Ik blijf erbij: had dat niet voorkomen kunnen worden? Misschien moeten we in de toekomst nadenken over een orgaan zoals de Nationale Arbeidsraad of de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) die wel de functie opnemen waarbinnen overleg over een principiële beslissing mogelijk is.

Ik had het in mijn vraag ook over burn-outs die bij de lijst van uitzonderingen zouden kunnen worden opgenomen en die er nu niet bij staan.

Minister Liesbeth Homans: Bedoelt u zware ziektes? U vraagt of dat zou kunnen worden opgenomen in de lijst van uitzonderingen? Neen, die staan er niet bij.

Ingrid Pira (Groen): Dat weet ik. Ik roep dan ook op om daar werk van te maken. Uiteraard moet een ambtenaar werken onder elke regering en moet een ambtenaar elk regeerakkoord uitvoeren. Dat is logisch. Dat was eigenlijk niet mijn vraag, want dat is de evidentie zelf.

Ik zal mijn vraag formuleren als een oproep om bij de hervorming van het statuut toch ook te zorgen – minister, u werkt niet alleen voor uzelf, maar ook voor alle politici die in de toekomst verantwoordelijkheid dragen – dat politieke inmenging niet mogelijk is, dat daar een bescherming voor is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.